

Austusavaldusi Stalini preemia laureaadile August Jakobsonile

Väsimatu võitleja

Sm. August Jakobsoni teeneid ilukirjanduse alal tunneb meie rahvas juba varematest aastatest. Juba noorukina kujunes Jakobsonist kirjanik-võitleja, kes kodanliku korra olukorras julges otseselt ja julgelt kirjutada tööliste elust.

Tema esikromaan „Vaeste-patuste alev“ 1927. aastal saavutas enneolematu menu ja levis suures tiraažis. Et seda hulgaliselt loeti, tõendas see kõige paremini tema teose elulisust. Peale „Siuru“ aja individualistlike „ilutsejate“ kirjutata rahvahulkade, proletariaadi elust, nagu seda varemalt oli teinud suur kirjanik-võitleja Eduard Vilde. August Jakobsonil, töötava rahva ustaval pojal, olid kõik eeldused saada heaks nõukogude kirjanikuks, täie jõuga oma rahvast teenivaks vaimunime-seks. Kui 1940. aasta lõu eesti töötava-le rahvale vabaduse, oli sm. Jakobson esimesi, kes rakendus meie noore sotsialistliku vabariigi ülesehitustööle.

Suure Isamaasõja raskest päevil leiame August Jakobsoni oma vaheda sõnarelvaga võitlemas meie sotsialistliku kodu-maa vabaduse eest. Temalt ilmub rida proosateoseid, mis õhkuvad usust võidusse, julgustavad ja innustavad võit-leva.

Oma taasvabastatud sünnimaal on August Jakobson jällegi see, kes esimesena asub meie elu aktuaalsete küsimuste juurde — paljastama kapitalismi igandeid, apoliitilisust ja selle taga peituvat otsest reaktisiooni, fašismi. Mõistes, millist suurt tähtsust omab kõrgeväärtuslik teatrilavastus hulkade poliitilisel kasvatamisel ja hinnates õigesti uue, nõukogu-liku teatrirepertuaari loomise vajadust, asub August Jakobson tööle draamakir-janikuna. Valmib draamatiline jutustus „Elu tsitadellis“, mis tõendab kirjaniku andekust ka sel alal. Lahates julgelt ühe osa eesti haritlaste keskel säilinud mahajäänud meeleolu, andis sm. Jakobson meie teatrikirjandusele ainulaadse suurteose. Tema „Elu tsitadellis“ elulisus ja akuutus on haaranud töötajate laiu hulki, kujunedes üheks rohkem külasta-tavaks lavastuseks Nõukogude Eesti teat-reis.

„Elu tsitadellis“ on saavutanud suure tunnustuse ka meie vennasvabariikides ning näidendi alusel luuakse uus nõu-kogude kunstiline film.

Kirjanik August Jakobsoni on autasustatud tema teose „Elu tsitadellis“ eest Stalini preemiaga. Stalini preemia laurea-adi nimetus on suurim tunnustus ja aus-tus, mis nõukogude kirjanikule võib osaks saada. See on auku kogu Eesti nõukogude kirjandusele ja eesti rahvas võib olla uhke oma teenelisele kirjaniku-le August Jakobsonile.

Sm. Jakobson on näidanud end seni väsimatu võitlejana laiade töörahvahul-kade parema tuleviku eest, sotsialismi ehitamise eest meie maal. Loodame, et Stalini preemia laureaadi sm. August Ja-kobson ka edaspidi võitleb sama tarmu-kalt koos kogu meie töötava rahvaga ja meid varsti jälle rõõmustab ideeliselt sü-gavate ja sisurikaste kunstiteostega. Selleks jõudu!

A. RAADIK,
EK(b)P Keskkomitee propaganda-
sekretär

ENSV teenelisele kirjanikule Au-gust Jakobsonile Stalini preemia mää-ramise puhul toimus eile Riiklikus Teatris „Estonia“ „Elu tsitadellis“ pi-dulik etendus ja austusavaldus näiden-di autorile August Jakobsonile. Pidu-

Piduliku sündmuse puhul lillede ja loorberitega kaunistatud näitelaval asu-vasse kõnepulti astus enne etendust kirjandusteadlane sm. Oskar Urgart, kes andis ülevaate August Jakobsoni elust ja loomingust. Kokkuvõttes ütles sm. Urgart, et Stalini preemia määra-mine ENSV teenelisele kirjanikule Au-gust Jakobsonile tema draamatilise ju-tustuse „Elu tsitadellis“ eest on suureks austavaks tunnustuseks „Elu tsitadel-lis“ autorile ja kogu eesti kirjandusele. Stalini preemia määramine eesti kirja-nikule näitab, et need pingutused, mi-da Nõukogude Eesti kirjanikud on tei-nud, ei ole olnud asjatud. See näitab, et noor Eesti nõukogude kirjandus on tõusnud juba tasemele, kus ta suudab pakkuda mitte ainult rahuldavat, vaid

KUNSTIL JA KULTUURIL ON NÕU-KOGUDE ÜHISKONNAS TAHTIS KOHT

Järgnevalt võtab sõna ENSV Ulem-nõukogu Presiidiumi esimees sm. E. Päll, kes veel kord rõhutab seda suurt tunnustust, mida Stalini preemia mää-ramisega kirjanik August Jakobsonile on osutatud Nõukogude Eesti kirjan-du-sele ja kultuurile.

Oma sõnavõtu lõpul tervitas sm. Päll värsket Stalini preemia laureaati EK(b)P Keskkomitee, ENSV Ulemnõu-kogu Presiidiumi ja ENSV Ministrite Nõukogude nimel.

KIRJANIKUD ON SÕDURID IDEOLOOGILISEL RINDEL

Elavate ja kauakestvate kiiduaval-duste saatel astub kõnepulti Stalini preemia värskel laureaati, ENSV teene-line kirjanik August Jakobson. Ta ütles:

„Seltsimehed! Nõukogude inimene, ükskõik kus ta ka parajasti oma kogu-seid täidab, püüab töötada võimalikult paremini ja suuremate tagajärgedega, püüab täita oma kohuseid nõnda, et sellest oleks maksimaalselt kasu meie Nõukogude kodumaale, meie nõukogu-de töötavale rahvale. Ja kui see tal tõesti õnnestub, on ta selle üle loomu-likult rõõmus

Püüan rakendada kogu oma jõu sel-leks, et teil ei tarvitseks neid südamlük-ke sõnu ja sooje soove kunagi kahet-seda. Püüan rakendada ka edaspidi ko-gu oma jõu selleks, et teenida meie Nõukogude kodumaad, et teenida meie Eesti töötavat rahvast.“

Need kirjaniku poolt lausunud soojad sõnad kutsusid kuulajaskonnas esile tormilised kiiduavaldused ja veel enne, kui need said vaibuda, ilmus laureaati õnnitlema Riikliku Teatri „Estonia“ di-rektor sm. A. Lauter Surudes teatri-kollektiivi nimel kirjaniku kätte, andis ta talle üle suure sületäie lilli. Kui sm. Jakobson ilmus tagasi oma kohale saa-li, võeti teda uuesti vastu kiiduavaldus-te ja käepigistusega, mis lõppesid alles siis, kui avanen eesriie „Elu tsitadellis“ etenduseks.

likule etendusele oli ilmunud meie vö-lituse ja partei juhtivaid tegelasi, kir-janikke, kunstnikke, näitlejaid ja roh-kearvuliselt teatrisõpru — töötajaid igalt kutsealalt.

ka kõrgelekuündivat, tõepoolest head loomingut. Teiselt poolt on Stalini preemia määramine Eesti kirjanikule järjekordseks märgiks sellest, missu-gust suurt tähelepanu osutab Nõukogu-de valitsus meie kirjandusele, missu-gust suurt hoolt kannab nõukogude võim meie kirjanduse eest, missugused avarad arenemisvõimalused on meie kirjandusel nõukogude korra raamides. „Eesti NSV Kunstidevalitsus, Eesti Nõukogude Kirjanike Liit ja Riiklik Teater „Estonia“ õnnitlevad südamlükult „Elu tsitadellis“ autorit ja soovivad talle edu uute veelgi kõrgemate saavu-tuste poole rühkimisel ja meie nõuko-gude rahva, meie Nõukogude kodumaa huvide truul teenindamisel oma loomin-guga.“ lõpetas sm. Urgart.

Nagu alati oleks esietendus

Olen mänginud August Jakobsoni draamat „Elu tsitadellis“ juba 38 korda ja teen seda alati hea meelega. Mängi-des mõnd teist näidendit nii palju kordi, on lõpuks tunda tülpimust ja väsimust, kuid A. Jakobsoni „Elu tsitadellis“ juu-res seda ei ole. Alati on tunne, nagu oleks alles esietendus. Sama juustavade ka pealtvaatajad, kes on käinud tükki vaatamas palju kordi. Kui sarnaseid lavateoseid oleks palju, siis oleks näitleja elu hoopis huvitavam. Suure huviga ootame A. Jakobsonilt uut lavateost, mil-le kallal ta praegu töötab.

20 aastat tagasi lugesin „Estonia“ kontsertsaalis katkendeid A. Jakobsoni esimesest suuremast teosest „Vaeste-patuste alev“ ja juba tol korral paelus see teos mind väga. Nüüd on mul eriline rõõm, et saan teha kaasa näidendis, mis selle autorile on toonud Stalini preemia laureaadi kõrge aunimetuse.

HUGO LAUR,
ENSV teeneline kunstnik

Näidend, mis meel-dis juba esimesel proovil

Tunnen siirast rõõmu sellest, et minu-le sai osaks õnn lavastada August Jakobsoni näidendit „Elu tsitadellis“. Näitleja-tele hakkas lavateos meeldima juba esi-mesest proovil, kuna tüübib selles on elu-lisõid ja psühholoogiliselt usutatud. Hästi on „Elu tsitadellis“ antud positiiv-sed kujud Kuslap ning Lidia ja Karl Miilas, mis tunduvalt hõlbustas lavasta-ja tööd teose ideoloogilise külje esile-toomisel.

Varem olen August Jakobsoni teostest lavastanud „Viirastused“, „Metsalise ra-da“ ja omakoostatud dramatiseeringu „Vaeste-patuste alev“, kuid väärtuslik-em neist on „Elu tsitadellis“

ANDRES SAREV